

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
VANHUSTEN, VAMMAISTEN JA PITKÄAIKAIS-
SAIRaidEN OMAISHOIDON TUEN
MYÖNTÄMISPERUSTEET

1.1.2020 alkaen

Yhtymähallitus 29.1.2020
Yhtymähallitus 18.12.2019 (§ 100)
Yhtymähallitus 19.12.2018 (§ 88)
Yhtymähallitus 13.12.2017 (§ 99)
Yhtymähallitus 14.12.2016 (§ 92)
Yhtymähallitus 16.12.2015 (§ 86)
Yhtymähallitus 17.12.2014 (§ 129)
Yhtymähallitus 13.2.2013 (§ 15)
Yhtymähallitus 18.12.2013 (§ 135)

Vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden omaishoidon tuki 1.1.2020 alkaen

Sisältö

1. Omaishoidon tuen hakeminen.....	1
2. Omaishoidon tuen myöntäminen	1
3. Omaishoitosopimus	2
4. Palvelutarpeen arviointi sekä hoito- ja palvelusuunnitelma	3
5. Hoitopalkkion taso	4
6. Omaishoidon keskeytys	4
7. Omaishoitajan vapaat ja vapaan aikainen hoito	4
8. Omaishoidon sijaishoito ja lyhytaikainen perhehoito	5
8.1 Sijaishoito.....	5
8.2 Perhehoito	6
9. Omaishoitajien jaksamisen tukeminen ja omaishoidon kehittäminen	7
10. Omaishoidon tuen hoitopalkkio hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella	8

Vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden omaishoidon tuki 1.1.2020 alkaen

Omaishoitolaissa omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoitolaissa omaishoitajalla tarkoitetaan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen. Omaishoitolaissa omaishoitosopimusta ei voida tehdä niin sanotun vierashoitajan kanssa. Kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos hoidettavaan liittyvien tekijöiden lisäksi myös hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia. Omaishoitajan on oltava vähintään 18 vuotta täyttänyt.

Hyvinvointikuntayhtymässä omaishoidon tuki on yhtymähallituksen linjaama määrärahasidonnainen palvelu, joka on tarkoitettu kohdennettavaksi runsaasti hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville asiakkaille.

1. Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisesti lomakkeella, joka löytyy hyvinvointikuntayhtymän [www-sivuilta](http://www.sivuilta) tai jonka voi pyytää palveluohjauksen, kotihoidon tai vammaispalvelujen viranhaltijoilta. Hakemuksen liitteeksi ei tarvita lääkärintodistusta, vaan se pyydetään tarvittaessa. Hakumenettely on jatkuva.

Hakemuksen saapumisen jälkeen asianomaiset työntekijät sopivat perheen kanssa kotikäynnin, jonka aikana arvioidaan hoidettavan palvelun tarve ja hoidon sitovuus, omaishoitajan soveltuvuus sekä muut omaishoidon tuen myöntämisedellytykset. Kotikäynti tehdään mahdollisuuksien mukaan parityönä.

Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuki hoidetaan myös vammaisten ja pitkäaikaissairaiden osalta hoidon ja hoivan palvelujen tulosalueella. Asiakas siirtyy hoidon ja hoivan palvelujen piiriin sitä seuraavan kuukauden alusta, jona hän on täyttänyt 65 vuotta.

2. Omaishoidon tuen myöntäminen

Omaishoidon tuki myönnetään hakemuksen perusteella Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän jäsenkunnissa asuville henkilöille hakemiskuukauden alusta alkaen. Palkkioryhmän muutos myönnetään hakemuskautta seuraavan kuukauden alusta. Jälkikäteen muutosta ei myönnetä.

Tukea voidaan myöntää, kun hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla. Tukea maksetaan hoitajalle silloin, kun hänellä on tosiasiallisesti päävastuu hoidettavan päivittäisestä hoidosta.

Lisäksi omaishoitajan tulee olla elämäntilanteensa, terveytensä ja toimintakykynsä puolesta soveltuva omaishoitajaksi. Mikäli hoitajalla on esimerkiksi dementoiva sairaus, vakavia mielenterveyden ongelmia, päihteiden väärinkäyttöä tai hoitajan ikä tai muu terveydellinen tila selvästi rajoittaa häntä toimimasta omaishoitajana, omaishoidon tukea ei myönnetä. Päätöstä tehtäessä tehdään kokonaisvaltainen arvio siitä, selviytyykö omaishoitaja omaishoitoon sisältyvistä tehtävistä. Tarvittaessa pyydetään lääkärinlausunto hoitajan terveydentilasta tai muu asiantuntijalausunto omaishoitajan kyvystä toimia omaishoitajana.

Omaishoidon on yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa oltava hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää. Myös hoidettavan kodin on oltava terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Tuen myöntämisen on oltava hoidettavan edun mukaista.

Omaishoidon tukea voidaan maksaa alle 18-vuotiasta vammaista tai sairasta lasta hoitavalle henkilölle. Kun hoidettava on lapsi, rinnastetaan hänet saman ikäryhmän lapsiin arvioitaessa hoidon ja huolenpidon määrää sekä hoidon ja huolenpidon sitovuutta. Lapsista tukeen ovat oikeutettuja pääasiassa vaikeasti vammaiset ja sairaat, joiden hoito terveeseen samankäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna on erittäin vaativaa ja sitovaa. Aikuisten kehitysvammaisten osalta tuen myöntämisen perusteena on vaikeavammaisuus ja raskashoitoisuus.

Omaishoidon tukea koskevaan viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada asia sosiaalijaoston käsiteltäväksi, jos hän sitä kirjallisesti 30 vuorokauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan vaatii. Muutosta sosiaalijaoston päätökseen haetaan valittamalla 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta hallinto-oikeuteen.

Hoidettavalta ei peritä asiakasmaksua omaishoitajan antamasta palvelusta.

3. Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja hyvinvointikuntayhtymän välillä sopimus, jonka liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitosopimuksen tulee omaishoitolain 8 §:n mukaan sisältää tiedot:

1. hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta
2. oikeudesta laissa mainitun 4 §:n 1 momentin mukaisiin vapaapäiviin
3. mainitun 4 §:n 2 momentin mukaisten lisävapaiden ja alle vuorokauden pituisten vapaiden järjestämisestä
4. määräaikaisen sopimuksen kestosta
5. hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä ja hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä

Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Erityisestä syystä omaishoitosopimus voidaan tehdä määräaikaisena ja sopimusta voidaan tarvittaessa tarkistaa. Muutosten ensisijainen ilmoittamisvelvollisuus on hoitajalla.

Omaishoidon tuki maksetaan pääsääntöisesti yhdelle henkilölle, mutta poikkeustilanteissa tuki voidaan jakaa kahdelle henkilölle.

Kuntayhtymä voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi.

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on otettava työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003).

4. Palvelutarpeen arviointi sekä hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tarpeen selvittäminen käynnistyy palvelutarpeen arvioinnilla, jonka pohjalta laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma.

Hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa. Sillä turvataan asiakkaan palvelun yksilöllisyys ja jatkuvuus sekä sovitetaan eri palvelut yhteen saumattomaksi kokonaisuudeksi.

Omaishoitolain 7 §:n mukaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan on kirjattava vähintään:

1. omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
2. muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
3. omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö
4. miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana

Palvelun suunnittelua ja jatkoarviointia voidaan tukea kirjaamalla hoito- ja palvelusuunnitelmaan myös:

1. hoidettavan fyysinen, kognitiivinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja ympäristön toimivuus
2. arvio omaishoitajan terveydestä/toimintakyvystä, hoitotaidoista ja kodista hoitoympäristönä
3. tavoitteet hoidettavan toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi
4. seuranta-ajankohdat

5. Hoitopalkkion taso

Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain hoitopalkkion alimman määrän sekä vahvistaa palkkioihin tehtävän indeksikorotuksen. Indeksikorotukset tehdään vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaan. Vuonna 2020 hoitopalkkion vähimmäismäärä on 408,09 euroa kuukaudessa. Hoitopalkkio voidaan sopia em. säädettyä pienemmäksi, jos 1) hoidon sitovuus ja huolenpidon tarve on vähäistä tai 2) siihen on hoitajan esittämä erityinen syy. Hoitoisuusarviointi tehdään kotikäynnin perusteella, arvioinnin tukena käytetään erilaisia toimintakykymittareita, mm. Ravatarta, RAI:ta, MMSE:tä ja FIM-toimintakykymittaria. Tuen suuruutta määriteltäessä huomioidaan myös muut säännölliset ja tilapäiset koulu-, sosiaali- ja terveystoimen palvelut.

Vuonna 2020 hoitopalkkion on oltava vähintään 816,18 euroa kuukaudessa, jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Edellytyksenä on, että hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäistä suurempia tuloja, oikeutta sairausvakuutuslain mukaiseen erityishoitorahaan eikä oikeutta vuorotteluvapaalain mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Hoitopalkkiota tarkistetaan kalenterivuosittain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/2006) 96 §:n mukaisesti ja aina kun hoitosuhteessa tapahtuu olennaisia muutoksia. Vuodelle 2020 vahvistettu palkkakerroin on 1,446.

6. Omaishoidon keskeytys

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua. Hoitopalkkion maksaminen keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, kun hoito on keskeytynyt yhteensä yli viiden (5) päivän aikana kuukaudessa.

7. Omaishoitajan vapaat ja vapaan aikainen hoito

Omaishoitolain 4 §:n mukaan omaishoitajan oikeus vapaaseen on porrastettu hoidon sitovuuden mukaan. Omaishoitolain 8 §:n mukaisen omaishoitosopimuksen tehneellä hoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan ajasta kotinsa ulkopuolella saaden sosiaali- ja terveyspalveluja taikka kuntoutusta tai opetusta. Hoidettavan oppivelvollisuuden suorittaminen ei vähennä omaishoitajan lakisääteistä vapaa-oikeutta. Lain mukaan lakisääteinen vapaa ei vähennä hoitopalkkion määrää. Tiedot omaishoitajan

oikeudesta lain mukaisiin vapaapäiviin merkitään omaishoitosopimukseen.

Mikäli omaishoito keskeytyy tilapäisesti tai hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovittuna säännöllisesti yli 14 vuorokautta kalenterikuukaudessa, niin oikeus lakisääteiseen vapaaseen on kaksi (2) vuorokautta.

Omaishoitajien lakisääteisen vapaan järjestämisestä sovitaan suunnitelmallisesti hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Vapaapäiviä voi pitää kuukausittain tai kerätä niitä pidemmäksi jaksoksi korkeintaan puolelta vuodelta sopimalla siitä etukäteen. Lakisääteisiä vapaapäiviä ei voi käyttää etukäteen. Vuosittaiset lakisääteiset vapaat on pidettävä seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Kunta päättää viimesijassa siitä, miten omaishoitajan vapaan tai poissaolon aikainen hoito järjestetään. Hoito voidaan järjestää mm. laitospaikkana, kotihoidon, omaishoidon sijaishoidon, lyhytaikaisen perhehoidon avulla tai lyhytaikaishoitona vuorohoitoyksikössä. Hoidettava maksaa hänelle järjestettävästä hoidosta hoitajan lakisääteisen vapaan ajalta asiakasmaksulain mukaisesti 11,40 euroa /vuorokausi lukuun ottamatta hoidettavan kotona tapahtuvaa omaishoidon sijaishoitoa.

8. Omaishoidon sijaishoito ja lyhytaikainen perhehoito

8.1 Sijaishoito

Omaishoidon tuesta annettuun lakiin on 1.8.2011 lisätty uusi 4 a §, jonka mukaan kunta voi järjestää omaishoitajan vapaan tai muun poissaolon aikaisen hoidon tekemällä tehtävään soveltuvan henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan vakituisen omaishoitajan vapaan aikaisesta sijaishoidosta. Omaishoitajan sijaisen avulla toteutettava hoito järjestetään hoidettavan kotona, mutta sijaishoitajan ei tarvitse olla hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö. Hoidon järjestäminen sijaishoitajan avulla edellyttää, että omaishoitaja suostuu siihen ja myös omaishoidossa olevan henkilön mielipide on otettu huomioon ja järjestely on hänen etunsa mukainen. Sijaishoidon käyttö omaishoitajan vapaan tai muun poissaolon aikana sisällytetään hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Henkilön soveltuvuudesta omaishoitajaksi säädetään omaishoitolain 3 §:n kohdassa, jonka mukaan omaishoitajan terveyden ja toimintakyvyn on vastattava omaishoidon asettamia vaatimuksia. Tämä edellytys koskee myös sijaishoitajia. Sijaishoitajan soveltuvuutta on aina arvioitava hoidettavan henkilön kannalta kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon hoidon asettamat vaatimukset. Sijaishoitajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisesta sijaishoidosta, joka korvaa omaishoitajan antamaa hoitoa ja huolenpitoa, kunta voi periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992, 6 b §) säädetyn maksun.

Kunta tekee sijaishoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisesta hoidettavasta erikseen siltä hoitoajalta, jolloin sijaishoitaja

toimii omaishoitajan sijaisena. Kunta voi siten tehdä yhden sijaishoitajan kanssa useita eri hoidettavia henkilöitä koskevia tai usean sijaishoitajan kanssa yhtä hoidettavaa koskevia toimeksiantosopimuksia.

Kunnan sijaishoitajan kanssa tekemässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

1. sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta;
2. tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
3. toimeksiantosopimuksen voimassaolosta; sekä
4. tarvittaessa muista sijaishoittoa koskevista seikoista.

Kunta päättää sijaishoitajalle maksettavan palkkion määräytymisperusteista. Omaishoitajan sijaisen palkkion määrä ei ole sidoksissa omaishoitajalle omaishoitolain 5 §:n mukaan maksettaviin palkkioihin, vaan palkkiosta sovitaan kunnan ja sijaishoitajan välillä. Sijaishoitajien palkkiot voivat olla esimerkiksi tunti- tai vuorokausikohtaisia. Kunta päättää myös siitä, onko palkkio aina sama vai porrastetaanko se sijaishoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan.

Kunta päättää, maksetaanko sijaishoitajalle korvauksia kustannuksista, joita hänelle mahdollisesti aiheutuu omaishoitajan sijaisena toimimisesta. Kustannusten korvaukset ovat pääsääntöisesti veronalaista ansiotuloa.

Sijaishoitajan kanssa tehtävä toimeksiantosopimus voidaan tehdä toistaiseksi voimassa olevaksi tai määräaikaiseksi. Jos sopimus on voimassa vuoden vaihteessa, hoitopalkkion määrää tarkistetaan omaishoidon tuesta annetun lain 6 §:n mukaisesti.

Sijaishoitajan työoikeudellisesta asemasta sekä eläke- ja tapaturmavakuutusturvasta on voimassa, mitä niistä omaishoitajan osalta 10 §:ssä säädetään. Sijaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Sijaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003), ja sijaishoitajan tapaturman varalta kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus sijaishoitajalle.

8.2 Perhehoito

Tilapäisellä/lyhytaikaisella perhehoidolla järjestetään lomaa muille perheenjäsenille kehitysvammaisen, vanhuksen tai pitkäaikaissairaana hoidosta. Tilapäistä perhehoitoa tarvitaan myös tukemaan vaikeissa ja muuttuvissa elämäntilanteissa olevia perheitä. Hoidon aikana toteutetaan kunkin asiakkaan eri suunnitelmissa kirjattua kuntoutusta. Palvelu on aina harkinnanvaraista ja sitä järjestetään määrärahojen puitteissa.

Perhehoitolaissa on määritelty perhehoitajalle ja -kodille asetettavat vaatimukset, joita sovelletaan myös tilapäiseen perhehoitoon. Perhehoitajaksi aikovan tulee perhehoitolain mukaisesti käydä perhehoidon ennakkovalmennus. Lisäksi perhekodin tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhehoidon toteuttamisessa noudatetaan Perhehoitoliiton suosituksia. Perhehoitajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Hoitajan sopivuus tehtävään selvitetään ennen hoidon alkamista. Hoitotyötä valvotaan ja annetaan

tarvittaessa tukea ja ohjausta.

Tilapäisestä / lyhytaikaisesta perhehoidosta maksetaan hoitajalle yhtymähallituksen vuosittain vahvistama hoitopalkkio ja kulukorvaus, jotka ovat verotettavaa tuloa. Kulukorvaus on korvausta aterioista, tarvikkeista, puhtaudesta, tilan käytöstä ja kulumisesta. Mikäli hoito poikkeustapauksissa tapahtuu hoidettavan kotona, hoitajalle ei makseta kulukorvausta. Silloin kun hoito jatkuu täyden hoitovuorokauden jälkeen hoidon pituuden jääden alkavalta vuorokaudelta alle viisi tuntia, maksetaan korvaus yhdeltä vuorokaudelta. Ylin palkkio voi tulla käyttöön silloin, kun hoidettava on hoitoisuustasoltaan erityisen vaativa. Jos perhehoitaja vastaa sovituksen lomajakson aikana asiakasperheen muistakin jäsenistä, sopivat perhe ja hoitaja keskenään korvauksista ja vastuista heidän osaltaan.

Tilapäinen perhehoitaja ei ole työsuhteessa kuntayhtymään vaan kysymyksessä on niin sanottu toimeksiantosopimus. Perhehoitaja ja hoidettava ovat hoitojakson aikana tapaturmavakuutuksen piirissä.

Yhtymähallitus on kokouksessaan 29.1.2014 (§ 14) vahvistanut Ikäihmisten perhehoidon toimintaohjeen, joka on päivitetty 14.12.2016 yhtymähallituksessa.

9. Omaishoitajien jaksamisen tukeminen ja omaishoidon kehittäminen

Omaishoitolakiin on lisätty maininta, jonka mukaan kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten. Omaishoitolain siirtymäsäännöksen mukaan omaishoitajan valmennusta koskevaa säännöstä sovelletaan vasta 1.1.2018, mutta sen järjestämiseen liittyvä suunnittelu ja valmistelu voidaan aloittaa välittömästi lain voimaantulua.

Omaishoitajille järjestetään hyvinvointi- ja terveystarkastuksia. Hoidettavalle tehtävään hoito- ja palvelusuunnitelmaan merkitään omaishoidon tuen yhteyshenkilö, joka toimii omaishoitajien yhteyshenkilönä omaishoitoon liittyvissä kysymyksissä. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö tukee omaishoitajaa hoitotehtävässä antamalla ohjausta ja neuvontaa. Omaishoitajia kannustetaan hakemaan Kelan järjestämille kuntoutuskursseille ja eri järjestöjen tarjoamille tuetuille lomille sekä osallistumaan omaishoitajien Ovet-valmennukseen.

Omaishoitajien jaksamista tuetaan tiedottamisen, kotikäyntien, yhteisten koulutus- ja virkistystilaisuuksien sekä ryhmätoimintojen kautta tiiviissä yhteistyössä seutukunnan alueella toimivien seurakuntien ja omaishoitohankkeiden kanssa. Omaishoitajilla on mahdollisuus saada vertaistukea osallistumalla kolmannen sektorin järjestämiin omaishoitajaryhmien toimintaan.

Omaishoittoa kehitetään yhteistyöverkostoissa, joissa yhteistyökumppaneita ovat asiakkaiden ja heidän läheistensä lisäksi seurakunta, alan oppilaitokset, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja muut hallintokunnat.

10. Omaishoidon tuen hoitopalkkio hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella

Omaishoidon tuen hoitopalkkiolla tuetaan pääsääntöisesti kaikkein eniten hoivaa ja huolenpitoa tarvitsevia henkilöitä, joiden toimintakyky on selvästi alentunut. Säännöllistä vuorohoitoa käyttävän hoidettavan tulee olla vähintään 14 vuorokautta kotihoitossa kuukaudessa, jotta oikeus omaishoidon hoitopalkkion maksamiselle toteutuu.

Jos ikääntynyt tai toimintakyvyltään alentunut pariskunta auttaa toinen toistaan eikä ole selvästi osoitettavissa, kumpi heistä on omaishoitaja, niin kyseessä ei ole omaishoitotilanne.

Alle 18-vuotiaiden osalta arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Hoidon ja huolenpidon tarvetta ja sitovuutta verrataan samanikäisten terveiden lasten tarvitsemaan hoitoon ja huolenpitoon sekä omaishoidon tuen piirissä jo oleviin lapsiin.

Esimerkiksi kehitysvammaisuus sinänsä ei ole riittävä peruste tuen saamiseen, vaan hoidettavan avun tarve, hoidettavuus sekä hoidon sitovuus ratkaisevat, kuuluuko henkilö tuen piiriin.

Omaishoidon tuki jaetaan neljään ryhmään hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella seuraavasti:

1. Hoitopalkkioryhmä (437 €/kk)

Henkilö tarvitsee runsaasti apua ja hoitoa päivittäisissä toiminnoissa, hoivaa ja huolenpitoa sekä lähes jatkuvan valvonnan. Hoitotyö sitoo omaishoitajan hoitotyöhön lähes ympärivuorokauden. Hoidettava ei voi asua yksin, mutta selviytyy yksin muutaman tunnin. Tukeen ei ole oikeutta, mikäli apu on pelkästään ohjausta ja muistuttamista tai avustamista esimerkiksi siivouksessa, ruoanvalmistuksessa tai kodin ulkopuolisessa asiointissa. Hoidon sitovuus on verrattavissa tehostettuun kotihoitoon tai yhteisö-/ryhmäasumiseen.

2. Hoitopalkkioryhmä (546 €/kk)

Henkilö tarvitsee runsaasti apua ja hoitoa päivittäisissä toiminnoissa sekä jatkuvaa ympärivuorokautista hoivaa ja huolenpitoa. Hoidettava ei voi asua yksin. Hoidon sitovuus on verrattavissa tehostettuun palveluasumiseen.

Mikäli omaishoitaja hoitaa hoitotyön sitovuudelta 2. maksuluokkaan kuuluvaa asiakasta ja asiakas saa runsaasti sosiaali- ja terveyspalveluja, omaishoidon tuki maksetaan 1 maksuluokan mukaan.

3. Hoitopalkkioryhmä (764 €/kk)

Henkilö tarvitsee runsaasti hoitoa, hoivaa ja huolenpitoa. Hoitotyö edellyttää kokopäiväistä työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden. Hoidon sitovuus on verrattavissa raskaaseen tehostettuun/autettuun palveluasumiseen tai

hoivahoitoon.

Mikäli omaishoitaja hoitaa hoitotyön sitovuudelta 3 maksuluokkaan kuuluvaa asiakasta ja asiakas saa runsaasti sosiaali- ja terveystalveluja, omaishoidon tuki maksetaan 1 tai 2 maksuluokan mukaan. Jos hoidettavalle on myönnetty vuorohtoa kaksi viikkoa kuukaudessa, niin hoitopalkkio maksetaan 1 maksuluokan mukaan.

4. Hoitopalkkioryhmä (983 €/kk)

Omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Edellytyksenä on, että hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäistä suurempia tuloja, oikeutta sairausvakuutuslain 1224/2004 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan eikä oikeutta vuorotteluvapaalain 1305/2002 § 13 mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Hoitopalkkion tarkoituksena on mahdollistaa omaishoitajan töistä pois jääminen esimerkiksi omaisen tai läheisen saattohoidon tai muun hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen ajaksi. Kyseessä on lyhytaikainen hoito ja huolenpito, jonka kesto määräytyy tapauskohtaisesti. Omaishoito korvaa ympärivuorokautisen laitoshoidon.